

Nadia Llorens

"Una política crucial que beneficia la humanitat no pot ser retallada. El govern ha d'assumir els compromisos adquirits. No cal que Espanya sigui el país que més dona a sida o a Infància, però és important que tingui una mica més de sentit comú".

Segons l'informe Aidwatch2014 realitzat en base a un anàlisi exhaustiu de l'ajuda oficial al desenvolupament per part de la CONCORD (xarxa d'ONGD europees) el permanent incompliment en matèria de cooperació per al desenvolupament està debilitant la credibilitat d'Espanya i Europa.

L'informe destaca que l'Ajuda Oficial al Desenvolupament (AOD) total de la UE, el 2013, es va quedar en un 0,43% de la Renda Nacional Bruta (RNB); molt lluny d'assolir el compromís del 0,7%. En el cas d'Espanya, les xifres oficials parlen d'un 0,16% de la RNB, però si es resta de l'AOD inflada artificialment, es dedica tan sols el 0,14% de la RNB a la política de cooperació per al desenvolupament.

A nivell d'Europa només quatre països europeus arriben o superen el 0,7%: Dinamarca (0,80%), la Gran Bretanya (0,72%), Luxemburg (1%) i Suècia (0,90%). Sens dubte, una realitat desafiant per al sector de l'ajuda al desenvolupament, específicament per al tercer sector a Espanya, que ha estat impactat per la crisi econòmica.

La Independent va dialogar amb **Nadia Llorens Diaz**, especialista en organitzacions internacionals i desenvolupament internacional, amb més de deu anys d'experiència acumulada en l'àmbit humanitari i en el de cooperació internacional. Llorens ens va compartir la seva mirada i anàlisi davant d'aquest context.

Nadia, com a experta en cooperació internacional veiem que tens dues mirades, des de la teva experiència en l'ajuda humanitària i des de la cooperació per al desenvolupament. Com valores la mirada que ha tingut la cooperació espanyola cap a les realitats dels països en desenvolupament? Creus que és una mirada reduccionista, eurocèntrica, o més aviat una mirada més oberta cap a la justícia global?

Hi ha hagut un esforç tant per part dels organismes públics com el gremi de les ONGDs, d'intentar veure la realitat dels països amb un IDH mitjà i baix des d'una perspectiva més o menys integral i global, per tal d'entendre la cooperació com una qüestió de justícia social, tot i que la cooperació espanyola és una de les més joves d'Europa. És evident que hi ha moltíssims països que porten anys de davantera a Espanya donant suport a la cooperació internacional i iniciatives de caràcter humanitari, a través no només de bones intencions, sinó a través de compromisos clars i rotunds les activitats s'han vist materialitzades en els seus pressupostos. També és cert que aquest compromís sol venir de la mà d'un tercer sector més fort: més cohesionat, professionalitzat, visible i que involucra la societat civil d'una altra manera. Moltes vegades, podem dir que aquells països que aconsegueixen aquests objectius també compten amb una sòlida governabilitat, una societat civil més forta i unes pràctiques de transparència consolidades. No obstant això, es pot observar que a Espanya, cada vegada més, hi ha una demanda per part de la societat civil no només a demanar justícia aquí, al nostre país, sinó d'exigir justícia als països on treballa la cooperació espanyola. Aquesta és una realitat que ha impregnat la cooperació i va en augment, a la qual hi han contribuït els mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació.

Malauradament els temes humanitaris i de cooperació al desenvolupament no els trobem en les agendes del dia a dia dels governs. En el cas d'Espanya hi va haver valuosos esforços en termes econòmics per apostar pel canvi social, des de la creació d'una agència específica per a la cooperació espanyola (AECID) així com tot el treball que es va fer al seu voltant creant plans directores de cooperació, intentant propiciar una millora de la coherència de les polítiques,

l'eficàcia i l'avaluació, totes sumant cap a l'esforç de l'eradicació de la pobresa en els països en desenvolupament. I encara que la crisi actual està esfondrant aquesta realitat, crec que aquests esforços i la feina ben feta deixen un lloc per reprendre el treball. Des de fa 10 anys ha canviat molt la manera d'entendre, comprendre i donar visibilitat a altres realitats i d'apostar per una justícia social global.

Ja que fas referència al context de crisi a Espanya, Oxfam Intermón en el seu informe "La Realitat de l'Ajuda 2013", va assenyalar que el país ha retallat fins a un 70% la partida d'ajuda internacional. Aquesta és una evidència sense precedents que, segons ha indicat l'organització, deixa desateses a milions de persones. Com valdria aquesta reducció?

Espanya és un país molt jove a nivell democràtic. En els anys 80s recentment va començar a tenir una democràcia real. I en aquest procés, muntar una arquitectura basada en la cooperació al desenvolupament no va ser tan senzill. A Espanya es va crear una Agència de cooperació al Desenvolupament amb les seves respectives normes i lleis a finals dels 80. I des dels 90 la cooperació va començar a implementar-se de manera gradual i tímida fins que de forma vertiginosa i per interessos dels nostres governs de voler aparèixer a la foto del club dels grans en l'escenari internacional hi va haver una injecció considerable de diners "invertit" en diferents fons i programes, però, estàvem preparat per a això? Era sostenible? El problema és que això ens va fer creure que el Govern d'Espanya volia realment apostar per la cooperació al desenvolupament, però després de la crisi vam veure que era tan sols una il·lusió, i que Espanya és una muntanya russa en molts aspectes inclosos el de la cooperació al desenvolupament internacional sent incapaç de mantenir fermes els seus compromisos.

L'arquitectura de la cooperació espanyola està tornant a canviar: menys compromís, menys inversió, menys visibilitat del que passa fora de les nostres fronteres i uns criteris moltes vegades clientelars.

On són les prioritats llavors? Sabem que els organismes que promouen l'AOD s'han

marcat una agenda a nivell de països prioritaris. Índia, per exemple, per a la cooperació internacional no és un país prioritari a causa dels seus índexs macroeconòmics. I no obstant això, l'Índia que té uns índexs de pobresa molt alts, així com violació als drets humans. Com fer comprendre a les entitats públiques de cooperació i als estats donants que cal continuar compromentent el finançament en aquests països?

El fet d'encasellar als països pel comportament de les seves economies és una dada que no pot estar més lluny de la realitat i provoca una miopia enorme. En el cas de l'Índia, és injust que les dades econòmiques indiquin que no és un país pobre, quan el mateix **PNUD** ho encasella com un país de renda mitjana tirant a baixa. La transformació d'un país no ve perquè estigui dins d'un club o d'un altre sinó en funció del termòmetre social, indicadors d'educació, salut, gènere indiquen la temperatura del país. Les economies són cícliques, s'acceleren o es desaccelera. Darrerament hem pogut veure com l'economia d'alguns dels països

BRIC

s'han vist alentides, per exemple el cas del Brasil i el mateix es va patir a l'Índia l'any passat abans de les eleccions que van donar la victòria a l'ara president

Modi

.

L'Índia és un dels països amb més desigualtats del món per metre quadrat, més del 40% de la població no tenen electricitat, aigua potable, ni sanejament sense sumar altres drets bàsics primaris totalment absents o deficients com l'educació o la sanitat.

A l'Índia, com en tants altres països del món, el gran accent s'ha de posar en els principals problemes que tenen les seves societats, les necessitats reals que tenen les seves poblacions, especialment aquells segments considerats molt pobres ja que viuen fins i tot sota del llindar de la pobresa i situació d'alta vulnerabilitat com les dones. Índia necessita un creixement sostenible. El desenvolupament ha de ser vist i entès com la lliure expansió de les necessitats bàsiques de les persones i com una política crucial que beneficia la humanitat.

Consideres que hi ha possibilitats que la cooperació internacional faci un gir en aquest sentit? o creus que hi ha un interès que va molt més enllà de la cooperació internacional en si mateixa, i que té relació cada vegada més amb interessos i inversions econòmiques.

Només cal fer una anàlisi dels països membres del CAD per a adonar-se que l'arquitectura de la cooperació internacional està canviant i és evident que la crisi ha "facilitat" aquest canvi, canvis que van en la línia de reduir l'AOD. NO obstant també cal afegir que de la mateixa manera que el món és canviant l'AOD també ho és. Cada vegada hi ha més i diferents actors participant, les regles de joc també estan canviant així com les prioritats.

Un exemple és la cooperació Sud - Sud els socis i regles de joc són diferents de les que es van establir a la Declaració de París o a Accra. Xina és un exemple clar, que actualment està apostant per la cooperació amb països africans. No podem negar que la seva política de cooperació és una política d'interessos, per això hi ha un canvi en les regles de joc, menys transparents moltes vegades i sense seguir els pilars que es van assentar. No obstant això, el sector compta amb una base sòlida que ve des dels anys 50, com a resultat del treball i de la voluntat de molts actors per treballar de forma més eficient i eficaç. Si bé és cert que no podem negar que l'interès econòmic prima avui més que mai, els nostres pilars es basen en uns criteris que poden assegurar no només eficàcia, sinó també transparència.

Ets optimista ...

Crec que cal relativitzar malgrat el declivi en què estem submergits. El canvi no sempre ha de ser negatiu. El fet que cada vegada hi hagin més actors involucrats tampoc ha de ser dolent sempre i encara menys quan hi ha un respecte per la feina que es fa i una voluntat en seguir comptant amb el treball i expertisa del sector. Cada vegada més en molts països ens trobem amb les Public Private Partnership, el fet que altres agents també vulguin contribuir no ha de ser dolent de per si, el que passa és que moltes vegades això necessita un temps perquè tots els actors s'acostumin entre ells.

Feies referència als drets humans de les dones de l'Índia. Durant el mes de novembre de l'any passat es va realitzar el Fòrum ONG Beijing + 20, alternatiu al dels estats, per donar

compte sobre com s'havia avançat en la plataforma de Beijing en les seves dotze esferes a favor dels drets humans de les dones en les polítiques de desenvolupament, i la seva exigència cap als estats ha estat més gran inversió en els drets sexuals i reproductius i a col·locar en l'Agenda del Desenvolupament post 2015 amb més èmfasi l'avanç en la igualtat entre homes i dones. Quina opinió tens al respecte?

Moltes vegades tendim a la generalització. Crec que és difícil estandaritzar una mateixa lectura per a tots els països. Hi haurà països que han fet els seus avenços i n'hi haurà d'altres que encara no. Tots els punts que es recullen en la Plataforma de Beijing són un repte. No obstant això i en la meua opinió el simple fet que s'hagi d'elaborar una declaració, i una comissió exclusiva per a les dones és una evidència d'un problema real. No hi ha plataformes o comissions exclusives per als homes, però sí per a les dones. I és que en l'actualitat continuem sent el sector de població amb major vulnerabilitat, més discriminat i més invisibilitzat a nivell mundial.

Al meu entendre és positiu que molts organismes internacionals hagin creat agències per als drets de les dones, perquè ajuda a visibilitzar els problemes, les desigualtats i abusos que impacten en la vida de les dones en tot el planeta, no només en països en d'IDH mitjà o baix. El fet que Organitzacions com l'ONU es democratitzin i s'acostin més als problemes és un punt molt important. Per exemple, a l'Assemblea General de l'

'ONU

de 2014, es va deixar un espai per promocionar una campanya de gènere, el que més interessant em va semblar és que no només es referia a la discriminació de les dones en països que tenen l'IDH baix, sinó que es referia a les desigualtats de gènere que hi ha arreu del món, aquí a Barcelona, o a qualsevol racó del planeta, on les desigualtats són sempre enormes, tot i l'existència de marcs legislatius favorables als drets de les dones (en els països de renda alta), per tant el desafiament per als drets de les dones el tenim no només en els països en desenvolupament, sinó també en els nostres.

Des de la teua experiència en aquest sector, quins són els reptes fonamentals que té la cooperació espanyola, tant els dels organismes públics, privats com els de les ONG

El reconeixement per part dels governs que la cooperació al desenvolupament també és una política pública. El govern ha d'assumir els compromisos adquirits. No cal que Espanya sigui el

Nadia Llorens i l'aposta per una justícia social global

Escrit per Sara Cuentas Ramírez. La Independent
dilluns, 9 de febrer de 2015 00:00

país que més dona a sida o a Infància, però és important que tingui una mica més de sentit comú, que sigui més equilibrada i més sostenible, i amb una anàlisi real de les seves prioritats amb les seves capacitats, perquè es tracta de persones i la seva dignitat.

Pel que fa a les ONG, em sembla que hem de fer autocrítica, ja que durant la bonança econòmica hi va haver un creixement espectacular, i les crisis ens han demostrat que potser moltes d'elles tot i el bon treball que han realitzat algunes d'elles, moltes no han estat sostenibles. La auditories i la transparència posen en evidència aquesta realitat que va estar oculta durant molt de temps. Ara el repte de les ONG és consolidar la seva experiència, la seva credibilitat i fomentar la rendició de comptes. S'ha de planificar amb serietat i transparència, essent realistes de les capacitats humanes, tècniques i econòmiques amb les que comptem, sense perdre la nostra aposta per la justícia social i el benestar humà.

Què destacaries de la teva experiència de treball en cooperació al desenvolupament?

Veure altres formes d'entendre la vida en altres cultures t'enriqueix com a persona, i alhora fa que tinguis una mirada diferent de la vida.